

Programma 5 | Sport, cultuur en recreatie

Programma 5 | Sport, cultuur en recreatie

Doelstelling

Er is ruimte voor vrijetijdsbesteding, zowel door inwoners als recreanten.

Introductie op het programma en relevante trends en ontwikkelingen

Leefbaarheid

Voor de leefbaarheid van de dorpen zijn actieve verenigingen onmisbaar. In die verenigingen besteden onze inwoners hun vrije tijd aan sporten of andere activiteiten samen. Dat die verenigingen er zijn is daarom een vanzelfsprekend uitgangspunt in ons beleid.

Cultuur

Er is een goede culturele infrastructuur met verschillende musea en bibliotheken en evenementen.

Focus

De focus in dit programma ligt op gezondheid, sociale samenhang en participatie (mienskip).

Kaderstellende documenten

Romte foar Taal 2021-2025

Beleidsnotitie "Cultuur Promotie wordt Cultuur Evenementen"

Beleidsnotitie Cultuureducatie 2023-2026

Bibliotheekbeleid 2023-2026

Afsprakenkader Sport 2022-2026

Preventieagenda Opsterland 2021-2030

Nota Kansen Benutten 2016-2020 Regionale Toeristische Ontwikkelstrategie Zuidoost Friesland

2022-2030 Bomenbeleidsplan 2020

Beeldkwaliteitsplan Beheer Openbare Ruimte 2021-2025

Erfgoedverordening

Reguliere werkzaamheden

- Stimuleren en faciliteren culturele initiatieven
- In stand houden cultureel erfgoed
- Stimulearje dat ynwenners en meiwurkers it Frysk sprekke en brûke
- Zorgen voor kwalitatief goede sportaccommodaties
- Accounthouderschap toeristische sector
- Regionale afstemming recreatie en toerisme
- Onderhoud groene buitengebied
- Extensief beheer bermen buiten de bebouwde kom (biodiversiteit)
- Terugplaatsen nieuwe bomen bij noodzakelijke bomenkap
- Periodieke inspectie speeltuinen
- Onderhouden gemeentelijke sportvelden

Thema Cultuur

Doelstellingen

Het cultureel klimaat draagt bij aan de leefbaarheid van Opsterland

Voor inwoners en bezoekers van Opsterland is het beleven en genieten van cultuur een zinvolle en prettige vrijetijdsbesteding. Er zijn volop culturele initiatieven. Erfgoedorganisaties brengen het verleden dichtbij. De openbare bibliotheken dragen bij aan de participatie van onze inwoners.

Maatregelen

De gemeenteraad stelt in 2024 nieuw museumbeleid vast

Omschrijving (toelichting)

De gemeenteraad stelt in 2024 nieuw museumbeleid op. Daarin gaat het onder andere over de mogelijkheden om musea toekomstbestendig te maken.

Kwaliteit (toelichting)

Wij bereiden ons in 2024 voor op de aanpassing van de Bibliotheekwet

Omschrijving (toelichting)

In 2025 treedt de aangepaste Bibliotheekwet in werking. Hierin krijgen gemeenten de wettelijke taak (zorgplicht) ervoor te zorgen dat iedere inwoner toegang heeft tot een volwaardige bibliotheek. We onderzoeken samen met de bibliotheek wat er nog nodig is om te voldoen aan deze zorgplicht. We nemen hiervoor de maatregelen die nodig zijn.

Kwaliteit (toelichting)

Thema Recreatie en Toerisme

Inleiding

Opsterland is een aantrekkelijke groene gemeente waar het goed toeven is. Toerisme en recreatie zijn belangrijke instrumenten die de leefbaarheid bevorderen en de lokale economie stimuleren. Binnen de regio Zuidoost Fryslân werken we programmatisch samen aan “Het Andere Friesland”. We zetten in op meer kwaliteit. We benutten onze toeristische mogelijkheden zo veel mogelijk. We werken samen met de horeca en andere ondernemers in deze sector.

Doelstellingen

De kwaliteit van toeristische voorzieningen is (verder) ontwikkeld en verbeterd

We nemen in 2024 verschillende maatregelen om de kwaliteit van onze toeristische voorzieningen te verbeteren.

Maatregelen

De faciliteiten voor toeristen en recreanten zijn in 2024 meetbaar verbeterd

Omschrijving (toelichting)

1. We verbeteren de fiets-, ruiter-, en MTB-netwerken in regionaal verband.
2. Varen in de Friese wouden: we verbeteren faciliteiten aan de wal in regionaal verband.
3. We ronden in 2024 het onderzoek naar de mogelijkheid van een Opsterlân-pas af. Die pas kan een middel zijn om recreatie en toerisme te stimuleren.

Kwaliteit (toelichting)

Thema Openbaar groen

Inleiding

We onderhouden de openbare ruimte op de manier die past bij de andere thema's uit dit programma: uitnodigend voor inwoners en toeristen. Ook dragen we met het onderhoud bij aan duurzaamheid. We

vergroten de biodiversiteit, bijvoorbeeld door meer ruimte te geven aan bloeiende bloemen. Ook zorgen we voor herplant van bomen.

Doelstellingen

We investeren in de Mienskip en in vertrouwen in de gemeentelijke overheid

De openbare ruimte leent zich goed om ruimte te geven aan initiatieven van inwoners en organisaties. Daarmee wordt de mienskip sterker. En het vertrouwen in de lokale overheid wordt groter. Daarom zijn we zichtbaar en benaderbaar als mensen met initiatieven komen. We inspireren onze inwoners om betrokken te zijn bij hun leefomgeving.

Maatregelen

We begeleiden in 2024 initiatieven vanuit de samenleving

Omschrijving (toelichting)

Inwoners en organisaties kunnen via het 'initiatievenformulier' een aanvraag indienen voor verbetering van de leefbaarheid of openbare ruimte. Levensvatbare ideeën ondersteunen wij. Die initiatieven gaan we begeleiden.

Kwaliteit (toelichting)

Thema Sport

Doelstellingen

Wij hebben goede sportaccommodaties. Sporten is bereikbaar voor iedereen

Sport en bewegen zijn goed voor onze gezondheid. Daarom ondersteunen wij het verenigingsleven. We blijven de komende jaren meedoen aan de Regeling Brede Impuls Combinatiefuncties. Ook zetten we buurtsportcoaches in binnen het sociaal domein. We nemen sportaccommodaties op in het strategisch vastgoedbeleid.

Maatregelen

In 2024 maken we met 75% van de verenigingen nieuwe afspraken over gebruik en onderhoud van de buitensportaccommodaties

Omschrijving (toelichting)

We voeren samen met de verenigingen het beheer en onderhoud uit van de sportvelden en de gebouwen die daarbij horen. Dit gebeurt nu nog vaak op basis van willekeurige afspraken uit het verleden. We gaan nieuwe afspraken maken met minstens 75% van de sportverenigingen die gebruikmaken van gemeentelijke buitensportaccommodaties. We ronden dat in 2024 met 75% van de verenigingen af.

Kwaliteit (toelichting)

We realiseren in 2024 en 2025 de vernieuwing en uitbreiding van sportcentrum Kortezwaag in Gorredijk

Omschrijving (toelichting)

In Gorredijk werken we aan de toekomst van sportcentrum Kortezwaag. Samen met de exploitant en andere stakeholders zorgen we dat er in 2024/2025 een verbouwd en uitgebreid sportcentrum staat.

Kwaliteit (toelichting)

Wij laten in 2024 minstens 10 jongeren die moeite hebben om maatschappelijk mee te komen kennismaken met diverse sportmogelijkheden

Omschrijving (toelichting)

Wij laten minstens 10 jongeren die moeite hebben om maatschappelijk mee te komen, door activiteiten van de buurtsportcoaches kennismaken met diverse sportmogelijkheden. Het doel is dat zij structureel gaan sporten.

Kwaliteit (toelichting)

In 2024 laten we minstens 100 volwassenen met een laag inkomen en minstens 140 kinderen structureel sporten

Omschrijving (toelichting)

Wij laten zoveel mogelijk inwoners met een laag inkomen structureel sporten. Daarvoor gebruiken we het jeugdfonds sport & cultuur en het volwassenenfonds. We stimuleren hen om structureel te sporten, in samenwerking met buurtsportcoaches en verenigingen/sportaanbieders. In 2024 doen minstens 100 volwassenen en minstens 140 kinderen hieraan mee.

Kwaliteit (toelichting)

Beleidsindicatoren

		Opsterland		Nederland	
Beleidsindicatoren	Eenheid	2016	2020	2016	2020
Niet sporters	% Niet sporters	50,9%	53,3%	48,7%	49,3%

* voor deze periode zijn (nog) geen cijfers bekend (gemaakt).

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl - Deze tabel wordt elke vier jaar geactualiseerd.

Wat mag het kosten

Mutaties in de reserves worden verwerkt in programma 0 maar niet alle reserves hebben betrekking op programma 0. Om een juiste financiële analyse per programma te kunnen maken zijn in onderstaande tabel de mutaties van programma 5 reserves meegenomen.

x €
1.000

Exploitatie	Realisatie 2022	Begroting 2023 (incl wijzigingen)	Begroting 2024	MJB 2025	MJB 2026	MJB 2027
Lasten	7.050	7.954	7.196	7.186	7.830	7.633
Baten	636	1.136	452	452	452	452
Saldo voor bestemming	-6.414	-6.818	-6.744	-6.734	-7.378	-7.181
Mutaties reserves						
Lasten	-	-	-	-	-	-
Baten	356	565	177	177	177	177
Saldo na bestemming	-6.058	-6.253	-6.567	-6.557	-7.201	-7.004

Specificatie per taakveld

x € 1.000

Specificatie	Begroting 2023	Begroting 2024	Mutatie begroting 2023/2024
Saldo per taakveld			
5.1 Sportbeleid en activering	-193	-304	-111
5.2 Sportaccommodaties	-1.445	-954	491
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-355	-355	-
5.4 Musea	-96	-97	-1
5.5 Cultureel erfgoed	-86	-55	31
5.6 Media	-619	-711	-92
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-4.024	-4.268	-244
Saldo voor bestemming	-6.818	-6.744	74
Stortingen reserves			-
Totaal stortingen reserves	-	-	-
Onttrekkingen reserves			
Recreatie en toerisme	185	177	-8
Perspectiefbrief 2023	60		-60
Impuls zwembad Bakkeveen	36		-36
Duurzaamheidsreserve	34		-34
Regeling Tegemoetkoming energielasten maatsch.organisaties	250		-250
Totaal onttrekkingen reserves	565	177	-388
Saldo na bestemming	-6.253	-6.567	-314

Toelichting op de financiën

Het saldo op dit programma is in 2024 € 314.000 nadeliger dan in 2023

Taakveld 5.1 Sportbeleid en activering geeft in 2024 een nadeel van € 111.000 ten opzichte van 2023

In 2024 is het budget voor sportstimulering € 29.000 hoger dan in 2023 (perspectiefbrief 2023). Dit budget wordt gebruikt voor het volwassenenfonds sport, voor de pilot gezondheidsachterstanden bij

kwetsbare doelgroepen. Dit geeft een nadeel ten opzichte van 2023. De toerekening van de directe personeelslasten geeft in 2024 een nadeel van € 82.000 ten opzichte van 2023.

Taakveld 5.2 Sportaccommodaties geeft in 2024 een voordeel van € 491.000 ten opzichte van 2023

In 2023 zijn de energielasten eenmalig verlaagd, dit geeft in 2024 een nadelig verschil van € 25.000. De compensatie voor de energielasten Kortezwaag die eenmalig werd verstrekt in 2023, geeft in 2024 een voordeel van € 49.000. De kosten van de verduurzaming van zwembad Dundelle in Bakkeveen geven een voordeel van € 70.000 in 2024. De kosten zijn in 2023 onttrokken uit de reserves Zwembad Bakkeveen € 36.000 en Duurzaamheid € 34.000 (perspectiefbrief 2023).

De bijdrage van € 60.000 aan VV de Sweach (perspectiefbrief 2023) in 2023 geeft een voordeel ten opzichte van 2024. De bijdrage is onttrokken uit de Algemene reserve. De berekening van de kapitaallasten sportvelden geeft een voordeel van € 28.000. De toerekening van de directe personeelslasten geeft een voordeel van €61.000.

De subsidieregeling Tegemoetkoming energiekosten maatschappelijke organisaties werd in 2023 ingesteld, met als doel ervoor te zorgen dat deze organisaties hun functie en activiteiten kunnen blijven uitoefenen zodat het voortbestaan van deze organisaties niet in gevaar komt (perspectiefbrief 2023). Dit geeft in 2024 een voordeel van € 250.000. Deze kosten zijn in 2023 onttrokken uit de Algemene reserve.

Overige budgetaanpassingen geven een nadelig verschil van € 2.000.

Taakveld 5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie geeft in 2024 geen mutatie aan ten opzichte van 2023

Taakveld 5.4 Musea geeft in 2024 een nadeel van € 1.000 ten opzichte van 2023

De indexatie van de subsidie aan musea geeft een nadeel van € 1.000.

Taakveld 5.5 Cultureel erfgoed geeft in 2024 een voordeel van € 31.000 ten opzichte van 2023

In 2023 vond de actualisatie plaats van het culturele erfgoed, dit geeft ten opzichte van 2024 een voordeel van € 81.000. In de begroting 2024 is voor de verdere ontwikkeling van erfgoedbeleid € 35.000 opgenomen. Dit vanwege de inhuur van specialistische kennis en advies. Dit geeft een nadeel van € 35.000. Het toegevoegde Utfieringsbudjet Frysk Taalbelied in 2024 (€ 15.000, perspectiefbrief 2023) geeft een nadeel.

Taakveld 5.6 Media (Bibliotheken) geeft in 2024 een nadeel van € 92.000 ten opzichte van 2023

De toerekening van de directe personeelslasten geeft een nadeel van € 92.000.

Taakveld 5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie geeft in 2024 een nadeel van € 244.000 ten opzichte van 2023

De verwerking van de rente en afschrijving kapitaallasten geeft een voordeel van € 16.000. De toerekening van de directe personeelslasten geeft een nadeel van € 205.000.

In 2023 zijn de energielasten eenmalig verlaagd met € 3.000 (perspectiefbrief 2023). Voor 2024 geeft deze eenmalige verlaging een nadeel van € 3.000.

De intensivering van het beleidsterrein recreatie en toerisme (perspectiefbrief 2023) geeft vanaf 2024 hogere kosten. Dit is een nadeel van € 30.000.

Een verschuiving van budget van taakveld 3 naar taakveld 5 geeft een nadeel van € 22.000 ten opzichte van 2023.

De onttrekking van de reserve Recreatie & Toerisme is in 2024 geactualiseerd zodat deze overeenkomt met de kosten voor recreatie en toerisme in dit taakveld. Hierdoor wordt ten opzichte van 2023 minder onttrokken. Dit geeft in de reservemutatie een nadeel van € 8.000.

De mutatie in de reserves wordt toegelicht in taakveld 5.2 en 5.7